

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tožil se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetu svobodo

Nihče si novega življenja ne želi bolj kakor ravno kmetška hiša, ki najbolj občuti vso težino težkega časa. Jasno je, da je prvi cilj še daleč, toda dosegli ga bomo; o tem nihče več ne dvomi. Če bomo ob letošnjih volitvah zavedni in znali pravilno oceniti vrednost majskih volitev, se bomo hitreje približali narodnemu in državnemu preporodu in napredku kmetškega doma.

Trdno smo prepričani, da zastopamo pravilno notranje-politično smer: hočemo kmetško državo s popolno kmetško demokracijo. Bistvo in jedro našega programa je osvoboditev kmetškega rodu iz rok pohlepnihih tujcev in domačih nasprotnikov; pri tem pa ne smemo pozabiti na težke gospodarske in socialne razmere in na razcepljenost naših vrst, kar nam seveda največ škoduje. Naša demokracija mora dati kmetu in agrarnemu strokovnjaku popolno svobodo za izvršitev vseh poslov, ki so naši vasi potrebni. To niso prazne besede, temveč besede, ki morajo preiti v meso in dejanja.

Nihče izmed nas ne more mimo tega; našemu narodu, predvsem kmetškemu, so potrebna dejanja, če hočemo doseči to, kar smo v našem programu jasno zažrtali. Zavedati se moramo lastne odgovornosti, trezno presojati naše prilike in stvarno gledati na naše težnje. Ni napredka, ki ne bi zahteval borbe in dela; prazne besede nas ne bodo rešile, še najmanj pa politična abstinenca. Rokave moramo zavijati in se posluževati onih sredstev, ki zares vodijo do zmage.

Abstinenca nam še nikdar ni koristila in nam tudi sedaj ne bo! Kdor stoji ob strani, med tem ko drugi delajo, tega tudi drugi gledajo po strani po izvršenem delu! Kdor pa hoče biti upoštevan in uvaževan, mora pokazati tudi z dejanji, da je upoštevanja vreden! Zato ne smemo stati ob strani in držati rok navzkriž, ampak moramo sodelovati povsod, zlasti pri volitvah.

Dobro vemo, da se nekateri mestni gospodje kmetške demokracije grozno bojijo in to radi tega, ker imajo slabo vest in ne bi njihovi osebni računi prišli nikdar več do izraza. To je za nas prav dober znak, ki priča, da smo na pravi poti; povemo pa jim lahko še to, da bomo na tej poti vztrajali do zadnjega moža in zarezali globoke brazde kmetške politike v naše državno življenje.

Dovolj je bilo izkoriščanja in nihče si naj ne domišljuje, da bo večno »sesal« našega kmeta. Naša letošnja volilna zmaga mora biti — in tudi bo — tako zrela in številčno velika, da bodo vsi naši nasprotniki spoznali, da smo budni čuvarji naših svetih pravic in kmetške politike. Ne odklanjamo sodelovanja z ljudmi, ki so iskreni in razumejo naše težnje; sovražimo pa one, ki nas samo ob volitvah poznajo in nas omalovažujejo. To so smernice, ki nas vodijo v borbi za zmago kmetškega gibanja.

Za našo gospodarsko osamosvojitvev

Povojne razmere so rodile po vsem svetu prizadevanje za gospodarsko osamosvojitvev držav. Svet je namreč videl na svoje oči, v kakšno stisko je zašla med vojno Nemčija, ker ni imela doma dovolj živeža in dovolj industrijskih sirovin — končni poraz je bil zbog tega neizbežen. Porazov pa se vsaka država boji in zato se je povsod pojavilo stremljenje, da prideluj in izdeluj vsaka država doma toliko, da ne bo v času sliske odvisna od tuje milosti. To se pravi: vsaka država je hotela in hoče vedno bolj zadostiti sama iz lastnih sredstev svojim potrebam. To željo imenujemo »avtarkizem« = zadostitev samemu sebi.

To stremljenje je imelo za posledico vedno večje omejevanje uvoza in izvoza, povišanje carin na tuje blago in še celo vrsto odredb gospodarskega značaja, ki so stari, predvojni gospodarski red popolnoma postavile na glavo.

Posledice »avtarkizem« čuti tudi naša država. Kot agrarna država smo mi izvozna država: če ne moremo prodati nikamor svojega žita, živine, lesa itd. po količkah ugodnih cenah, ne moremo nič kupovati, česar nimamo doma. Če pa hočemo le kaj kupiti, si moramo denar izposojati, ali naravnost, ali pa tako, da puščamo tuj kapital v deželo, da nam ta pri nas izdeluje — na tuj račun seveda! — vse to, kar mi potrebujemo. Seveda tuj kapital ne dela pri nas zastonj, ampak nam zaračunava silne obresti! Poleg tega pa ima tuj kapital še možnost, da nas zaslužuje še — politično!

Mi smo sicer politično neodvisna država, toda ta naša svoboda ni in ne more biti popolna, dokler nismo tudi gospodarsko neodvisni od tujine. Politično svobodni so pri nas tudi hlapci, delavci itd. — toda gospodarsko so odvisni! Gospodarsko odvisnega človeka pa ima gospodar vedno v rokah: če hlapec (delavec itd.) gospodarja v nekih primerih tudi politično ne uboga, se revež-hlapec kmalu znajde na cesti, brez kruha in brez zaslužka! Takih primerov se je pripetilo v naši deželi že več kot dovolj!

Zato pa mora biti vse naše prizadevanje uravnano na to, da se polagoma sicer, a z vso vztrajnostjo, poskušamo otresti težkega jarma, v katerega nas je uklenil tuji kapital.

Gospodarsko osamosvojiti se moramo pa predvsem kmetje; ne samo pri nas, ampak v vsej državi. Mi tolikrat ponavljamo ponosne besede, »da nas je največ« in »da smo steber države«. Res je vse to in tudi prav lepo je vse to. Toda kljub svoji številčni moči vidimo, da v javnem življenju, v politiki in državni upravi, nimamo nobene besede! Zakaj ne? Ker smo gospodarsko (in stanovsko) neorganizirani, ker smo gospodarsko šibki, torej z eno besedo: hlapci!

Kmetje pridelujemo žito — a kdo trguje z žitom? Kdo ga melje? Kdo prodaja moko? Kmetje redimo živino — a kdo trguje z njo? Kdo prodaja meso? Kdo predeluje kože v usnje? Kmet ne! Kmetje pridelujemo sadje — a kdo trguje z njim? Kmet ne!

Vse dobičke in dohodke od kmetških pridelkov izkoriščajo — drugi in še kako!

Od vseh teh ljudi pa je kmet — po svoji krivdi! — gospodarsko odvisen! Zato pa kmet nič ne pomeni...

Češki kmetje so pa drugačni tiči! Češki kmetje tudi pridelujejo žito, a meljejo ga kmetški zadružni mlini, ki tudi moko prodajajo na korist kmetov. Češki kmetje pridelujejo sladkorno peso, a te ne prodajajo kapitalistom pa cenah, kakor bi se to kapitalistom dobro zdelo, ampak jo predelujejo v sladkor v svojih kmetških zadružnih tovarnah v svojo korist. Takih primerov bi lahko naštelj še na stoline!

Zato pa češki kmet ni hlapec, ampak je gospodarsko in zaradi tega tudi politično res neodvisen gospod, ki ima prav zaradi svoje obojne neodvisnosti v češki državi ne samo besedo, ampak — prvo besedo!

Kdaj jo bomo imeli mi?

Dejstva govore

Star in v vsaki volilni borbi skoro neizogiben pojav je, da skuša vsaka od bojujočih se skupin svoje lastne dobre lastnosti kolikor mogoče povzdigniti, nasprotno skupine pa kolikor mogoče globoko potisniti v blato.

Tako delajo tudi sedaj skupine, ki so nasprotne predsedniku vlade g. Jevtiču in njegovim kandidatni listi.

Če bi bilo vse res, kar zatrjujejo deloma glasno, še več pa na skrivaj, nasprotniki vladne liste o kandidatih na Jevtičevi listi, potem bi morala biti ta lista sestavljena iz samih največ-

jih nepoštenjakov, iz samih korupcionistov, iz samih nesposobnežev, samih barab! Po trditvah gospodov nasprotnikov bi morala biti sedanja vlada z gosp. Jevtičem na čelu samo skupina koritarjev in izkoriščevalcev naroda in države, ki pozna samo en program: bogatitev samega sebel! Kaj narod — kaj država — vse to so same prazne besede; gre samo za poln žep, vse drugo naj pa pobera vrag, kadar hoče!

Tako govore, oziroma šepetajo gospodje nasprotniki.

Mi teh neumnosti in abotnosti ne bomo zavračali, ker se za pametne ljudi to ne izplača; pač pa hočemo javnost opozoriti na neko dejstvo, ki vse trditve in vse laži gospodov nasprotnikov pobija v nič!

Neovrgljivo in neutajljivo je namreč dejstvo, da so se vsi sedanji nasprotniki g. Jevtića in njegove liste v naši deželi pred prav kratkim časom z g. Jevtićem še pogajali in ga prav lepo prosili, naj bi sprejel tudi njihove može na svojo listo kot kandidate!

Takrat, ko so se gospodje pogajali, in sicer kar vsi po vrsti — o, takrat ni bilo nič slišati o tem, da sede v vladi g. Jevtića »koritarji«; tudi o »breznačelnosti« ni bilo govora, pač pa so bile vse skupine pripravljene podpisati vse pogoje, ki so jih stavili g. Jevtić in njegovi pooblaščenec onim, ki so se oglašili za sprejem na njegovo listo! Tudi o »korupciji« in o podobnih stvareh ni bilo slišati nikjer nič; vse se je samo priklanjalo in — molčalo; tako lepo molčalo kot...

Sedaj pa naenkrat takšno zabavljanje! Od kod to?

Tudi na to vprašanje hočemo odgovoriti: Gospodje nasprotniki so užaljeni, ker jim gosp. Jevtić ni izpolnil njihovih visokoletežih želj po čim večjem številu mandatov, ampak jim je hotel prepustiti znatno manjše število kakor so si želeli!

Vidite, to je pravi vzrok vse jeze in vse srditosti!

Ne zaradi »korupcije«, ne zaradi »koritarstva« in ne zaradi »slabe uprave« itd. se čutiljo gospodje užaljene in tudi ne zaradi kakšnih »principov« ali »načel«, ampak samo zato bljujejo sedaj ogenj in žveplo na g. Jevtića in njegove ljudi, ker so deloma zbog lastne nespretnosti, deloma pa zaradi svojega prevelikega političnega apetita ostali na — »dilu«!

To je treba volilem vedeti, da bodo znali besedičenje in zabavljanje naših nasprotnikov pravilno oceniti. Seveda, če bi bil pa g. Jevtić na zahteve naših nasprotnikov pristal, bi bil pa tudi v očeh sedanjih svojih nasprotnikov največji državnik sveta, ne samo Jugoslavije! Ker pa tega ni storil, pa vpije vsa nasprotniška tola: Križajte gal!

V spomin!

V torek, 9. t. m., je minilo pol leta, odkar je padel v Marseille-u naš blagopokojni vladar, viteški kralj-zedinitelj, kot žrtev gnusnega zločina.

Tega dne se je ves narod spominjal s hvaležnostjo za velike zasluge, ki si jih je bil veliki pokojnik pridobil za ustvaritev in okrepitev naše države. Ogromno delo pa, ki ga je pokojni vladar pričel in posvetil s svojo krvjo, še ni končano; naša narodna dolžnost in čut globoke hvaležnosti pa nam vелеvata, da izvršimo od Njega započeto veliko delo, sledeč zvesto njegovim zadnjim besedam: Čuvajte Jugoslavijo!

ska vlada dobro ve in zato hoče v prvi vrsti pomagati kmetu, da bo tudi kmet dobil za svoje delo primerno plačilo in da si bo tudi on lahko kupil obleko in obutev. Ko bo to doseženo, bo pomagano tudi vsem drugim stanovom v državi. Kmet doprinaša za državo največje žrtve in zato tudi zasluži, da obračamo vso svojo pozornost na kmetški napredek.

Kandidati Jugosl. narodne stranke

Te dni je postavila tudi (opozicijska) Jugoslovanska narodna stranka svojo kandidatno listo za Dravsko banovino. Na tej listi kandidirajo sledeči gospodje:

Celje: dr. Ogrizek, odvetnik v Celju, namestnik Jože Pišek, posestnik v Medlogu.

Dolnja Lendava: Štefan Gašperič, posestnik v Lipi, namestnik Ivan Tkalec, posestnik v Zlaborju.

Gornji grad: Jože Pišek, namestnik Franc Gril, sluga v Celju.

Konjice: Pišek, namestnik Gril.

Ljutomer: Anton Rajh, sedlar in posestnik v Stročji vasi, namestnik Matevž Cvetko, posestnik, Pristava.

Maribor levi breg: kandidata dr. Fran Irgolič, odvetnik v Mariboru, Konrad Žnuderl, posestnik v Mariboru, namestnika Ferdinand Bežnik, šofer, Maribor, Anton Fajngerl, posestnik v Spodnjem Jakobskem vrhu.

Maribor desni breg: Drago Kopal, posestnik v Pobrežju, namestnik Žnuderl.

Murska Sobota: Janez Jošar, posestnik in trgovec v Lucovem, namestnik Drago Kornhauser.

Prevalje: Alojzij Osojnik, rudniški upravitelj v Motniku, namestnik Franc Meznar, v Lešah.

Ptuj: dr. Irgolič, namestniško mesto še prazno.

Slovenjgradec: Josip Polanc, posestnik in rudar v Pesju, namestnik Josip Sovinek, posestnik v Paki nad Šalekom.

Šmarje: dr. Ogrizek, namestnik Ignac Vrabčič, posestnik v Stoprc̄ah.

Metlika: Lojze Franc, dipl. abs. polit. nauk, Metlika, namestnik Jože Plesec, posestnik v Železnikih v Beli Krajini.

Ljubljana-mesto: dr. Ivo Potokar, odvetnik iz Kamnika, dr. Vidie Fran, vladni svetnik v pok. iz Kamnika, namestnika Franc Demšar, Ljubljana VII., dr. Franc Gržina, trgovec Ljubljana VII.

Ljubljana-okolica: Anton Srakar, posestnik v Tomačevem, Franc Jenko, sedlar, Medvode, namestnika Ivan Povše, trgovski pomočnik v Mostah pri Ljubljani, Jože Modie, posestnik v Vrbljenju pri Igu.

Novo mesto: Ivan Rakoše, posestnik in gostilničar v Gornji Straži, namestnik Anton Košir, posestnik in gostilničar v Prečni.

Radovljica: Jože Vrhunc, hotelir Bled-grad, namestnik Vladimir Demšar, zasebni uradnik, Železniki.

Kranj: Ivan Oblak, kmet iz Smlednika, namestnik Matej Miklavčič, kleparski mojster, Trata v Poljanski dolini.

Krško: Drago Kornhauser, odvetniški kandidat, Ljubljana, namestnik Anton Krieger, posestnik, Krško.

Litija: dr. Fran Vidie iz Kamnika, namestnik Rado Kolman, zasebni uradnik, Kamnik.

Logatec: Ivan Škrlič, posestnik in trgovec, Čevce, namestnik Josip Rudolf, posestnik in župan, Velike Bloke.

Črnomelj: Rado Peterlin-Petruška, književnik, Ljubljana, namestnik Peter Veselič, Paka pri Starem trgu ob Kolpi.

Kamnik: dr. Ivo Potokar, namestnik Ivan Srčen, posestnik in zidarski mojster v Domžalah.

Kočevje: Ivan Tomšič, kmet v Stopah pri Velikih Laščah, namestnik Franc Marolt, posestnik na Bregu pri Kočevju.

Volilno gibanje

Veliko zborovanje v Petrovgradu — Kaj hoče vlada — Govor ministra dr. Marušiča

Preteklo nedeljo se je zbralo v Petrovgradu nad 15.000 ljudi na zborovanju, kjer so govorili minister za promet Vujić, minister Hasanbegović in minister za socialno politiko dr. Drago Marušič.

Kaj hoče vlada?

Na to vprašanje je odgovoril v svojem govoru minister Vujić siedeče:

»Kraljevska vlada z g. Jevtićem na čelu si je postavila za svojo nalogo, da s smotrenimi ukrepi ublaži veliko gospodarsko stisko, ki tlači ves narod. Od vlade pričakuje ves narod, da nastvari ugodne pogoje za gospodarski razvoj in napredek, ker hoče narod živeti v miru in urejeno. Sedanja vlada pa v tem oziru neče nič obljubljati — obljub je bilo že dovolj — ampak hoče narodu dati dela in kruha. Za ta program vlada dela. Predvsem pa hoče vlada izvesti konsolidacijo našega kmetijstva, ker je baš od tega odvisen gospodarski napredek cele države.«

„Država mora biti čvrsta!“

Za ministrom Hasanbegovićem, ki je govoril o opoziciji, je povzel besedo minister dr. Drago Marušič, ki je rekel med drugim:

»Pri vas in pri nas živi eden in isti narod, ki dobro pozna razliko med nekdanj, ko smo živeli pod tujim jarmom, in pa med sedaj, ko živimo v svobodni, lastni državi. To čuti posebno naš kmet, ki je vedno pripravljen to svojo državo in svojo zemljo braniti pred vsakomer! Mi vsi čutimo, da mora ta država biti močna, čvrsta in velika, da si ohranimo svojo svobodo!«

Za sporazum

Nadalje je rekel minister Marušič:

»Ker pa hočemo močno državo, ne sme biti med nami razcepljenosti! Opozicija pa hoče ravno nasprotno: ona neče, da bi bil pri nas vsak bratu brat, ampak hoče, da bi bil zopet brat bratu volk, in zato hoče postaviti na dnevni red vprašanja, ki so že rešena za vedno! Zato, je ena glavnih točk programa vlade g. Jevtića narodna sloga in narodni sporazum. Tisti pa, ki delajo proti slogi in sporazumu, so največji škodljivci našega naroda!«

Za napredek kmetov

Minister dr. Marušič je rekel dalje:

»Pri nas in pri vas trpimo zato, ker kmet za vse svoje trdo delo ne more toliko zaslužiti, kolikor je vreden njegov trud. To tudi kraljev-

Urejevanje kandidatne liste g. predsednika vlade Jevtića je že skoraj zaključeno, tako da utegne biti že te dni končno veljavno sestavljena lista predložena državni volilnemu odboru v potrditev.

Precej več težav kakor gosp. Jevtić pa imajo s sestavljanjem svojih list opozicijske skupine, ki doslej še niso uspeli, da postavijo svoje kandidate v toliko okrajih, kakor to zahteva volilni zakon.

Novi kandidati

V Kranju je prijavil svojo kandidaturu še Karel Dolenc, bivši župan v Železnikih. Njegov namestnik je g. Pavel Debeljak iz Poljan nad Skofjo Loko. G. Dolenc namestnika kandidirati na Jevtičevi listi.

Preklicane kandidature

Kakor poroča »Slovenec«, je umaknil svojo kandidaturu na Jevtičevi listi za srez Murska Sobota g. prof. Vesenjaka.

Perilo s kuhanjem razkužiti !

Misli na to: samo ako je perilo popolnoma čisto in ako so uničene v njem vse bolezenske kali, bo ostalo telo zdravo. Perite zato perilo s Schichtovim Radionom. Pri kuhanju razvija na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo, ga temeljito očistijo in uničijo vse bolezenske kali.

Schichtov
RADION
pere sam!

Občni zbor

Zveze slovenskih zadrug

V ponedeljek, dne 8. aprila t. l. se je vršil ob zelo številni udeležbi občni zbor Zveze slovenskih zadrug. Prostorna dvorana Delavske zbornice je bila popolnoma zasedena po delegatih, ki so prihiteli iz najrazličnejših krajev, da na občnem zboru svoje zadrugne matice zastopajo svoje domače zadrugne.

Ob pol 11. uri je otvoril občni zbor Zvezin predsednik g. Ivan Pipan s prisrčnim pozdravom vsem navzočnim delegatom, posebno pa zastopniku kmetijskega ministra in bana, načelniku kmetijskega oddelka banske uprave gosp. inž. Zidanšku. Na predsednikov predlog je občni zbor poslal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju ter pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku g. Bogoljubu Jevtiću, ministroma gg. doktorju Jankoviću in dr. Marušiču ter banu gosp. dr. Pucu.

V lepem govoru je nato načelnik g. inž. Zidanšek prikazal resno stremljenje sedanje vlade, da po svojih najboljših močeh pomaga zadrugništvu; omenjal je zlasti programatični govor kmetijskega ministra, ki je odkazal zadrugništvu ono vlogo, katera mu po vsej pravici pritiče v našem gospodarskem življenju. G. načelnik je nadalje pohvalil Zvezino upravo in uradništvo ter želel občnemu zboru in Zvezi veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Predsednik se je v kratkih in jedrnatih besedah spomnil, da je poteklo 6 mesecev od smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. in občni zbor je z večminutnim molkom počastil spomin kralja-Mučenika.

Sledila so nato poročila načelstva, ravnateljstva in nadzorstva, iz katerih posnemamo sledeče zanimive podatke:

Poročilo predsednika Ivana Pipana

Kriza je sicer dosegla že predlansko leto višek, vendar se lani še ni obrnilo vidno na bolje. Nekatere industrijske panoge so pač beležile naraščanje prometa in zaposlenosti, v kmetijstvu pa so se razmere celo poslabšale, to deloma zbog slabše letine, deloma zaradi izvoznih ovir. Pozitivnih ukrepov za ozdravitev gospodarstva tudi lansko leto nismo dočakali od strani merodajnih činiteljev, dasi bi bilo kljub vsemu možno marsikaj napraviti za odstranitev vzrokov gospodarskih neprilic. Preventivne mere v obliki devalvacije valute, zaščite dolžnikov in podobnega so samo nekoliko omilile posledice krize.

Najbolj smo trpeli radi nelikvidnosti kreditnega in denarnega trga, kar traja že četrto leto. Lani izboljšane uredbe o zaščiti kmetov, o za-

ščiti denarnih zavodov, o znižanju rezij v podjetjih in maksimiranju obresti, niso dosegle zaželenega učinka. Kriza se je zaradi dolgotrajnosti tako zaostrila, da preventivne mere ne zadostajo več, temveč le še zavlačujejo to nezno stanje. Prej ali slej bodo vendarle morali slediti pozitivni ukrepi v obliki izboljšanja trgovinskih pogodb, reforme denarništva, močnejše intervencije v gospodarskem snovanju in podobno. Dokaz, da je to možno, je doprinesla vlada z ukrepi, ki jih je izdala v začetku letošnjega leta. Škoda le, da do tega ni prišlo že prejšnjega leta.

Poročilo ravnatelja Frana Trčka:

Delovanje naših zadrug

Naše zadrugništvo je tudi v preteklem letu dokazalo svojo solidnost in s tem prepričalo merodajne činitelje, da so mu postali bolj prijazni. Upamo, da bodo sledila dejanja.

Kreditne zadrugne so trpele toliko bolj, čim dlje traja kriza in čim bolj so izčrpale mobilna sredstva. Malodušnosti vlagateljev se je pridružila tudi naraščajoča potreba po uporabi prihrankov številnih varčevalcev, ki so jim usahnili redni viri dohodkov.

Resnici na ljubo moramo priznati, da vendar tisoči, zlasti malih vlagateljev, kažejo toliko razumevanja in potrpljenja, da vsaj niso izvajali skrajnih posledic.

Po vsem tem je razumljivo, če zadrugne niso vzdržale rednega poslovanja, dasi so izplačevale nekatero skoraj normalno, druge vsaj za najnujnejše potrebe. Otipljiv dokaz težkoč nam nudi število zadrug, ki so se morale poslužiti zakonite zaščite. Doslej se jih je poslužilo zaščite 26, sanacije 1, izvenstečajne likvidacije 1. Izterjavanje posojil in obresti bi bilo veliko lažje, če bi bila zaščita kmeta že definitivna. Zadrugne so bile širokogrudne napram dolžnikom, ki niso razpolagali z gotovino, zato naj bi z vso pravico smele izterjati posojila od tistih, ki denar imajo ali bi si ga lahko preskrbeli. Izkazalo se je namreč, da pavšalna zaščita ni dobra, ker vpliva preveč demoralizirajoče tako na dolžnike kakor tudi na upnike. Še bolj škodljivo pa vpliva pogosto menjavanje predpisov o zaščiti, saj to naravnost ruši zaupanje v pravni red, ki je osnova vsakega kredita.

Kolikor moremo posneti iz doslej objavljenih bilanc, so zadrugne mogle izplačati le malo več, kakor so znašale natekle obresti. Pa tudi tega denarja je bilo največ iz vrnjenih posojil in plačanih obresti, kajti dotok novih vlog je bil le pri nekaterih zadrugah večji, pri večini pa neznamen. Vendar izgleda, da so znašale ob koncu leta vse vloge še dobrih 560 milijonov dinar-

jev. Radi primerjave naj navedemo gibanje vlog v času krize. Leta 1930. so znašale 646 milijonov Din, leta 1931. že 678 milijonov, leta 1932. pa so že nazadovale na 639 milijonov Din, leta 1933. pa na 599 milijonov Din.

Prav tako so nazadovale tudi posojila, saj novih zadrugne niso skoraj nič več podeljevale, od starih pa je le uspelo nekaj izterjati. Smatramo, da so znašala ob koncu leta še okrog 560 milijonov Din, dočim so znašala koncem 1933. leta še 573 milijonov, leta 1932. še 581 milijonov, leta 1931. celo 616 milijonov, leta 1930. pa 577 milijonov dinarjev. Izdatno pa so narasle zaostale obresti posojil, to predvsem pri zaščitenih kmetih, ki jih je bilo treba kapitalizirati.

Obrestno mero so lani znižale vse zadrugne. Povprečno znižanje je znašalo 1%. Zanimivo je, da so tudi vlagatelji sprejeli znižanje brez ugovora. Povprečne obrestne mere so se v času krize znižale do lani za vloge od 5 do 7% na 4 do 5%, za posojila od 7 do 11% na 6 do 9%, letos pa za vloge na 3 do 4%, za posojila na 5 do 9%. Z znižanjem obrestne mere smo mnogo doprinesli k likvidaciji krize. Precejšnje razpetje med obrestno mero za vloge in za posojila je upravičeno deloma z zelo nizko obrestno mero za kmetijske dolgeve in s potrebo, da si ustvarijo zadrugne izdatnejše rezerve za odpis obresti, ki jih morda ne bo možno izterjati.

Nabavne in prodajne zadrugne delujejo vse in več ali manj uspešno kljubujejo težočam ter se še dovolj uspešno borijo s pomanjkanjem lastnih obratnih glavnin. To je dokaz, da je to majhno krdelo v svojem jedru zdravo in v sposobnih rokah. Za razširitev delovanja pa jim nedostaja gnotnih sredstev, ker prav pri teh zadrugah člani nočejo vplačevati dovolj visokih deležev, češ da so posli preveč riskantni.

Mlekarske zadrugne so vzdržale kljub vsem težavam, ker so se že preje primerno racionalizirale in koncentrirale. Združitve v skupne obrate pa se niso povsod obnesle, ker zadrugne niso imele dovolj sreče pri izbori vodstva. Zveza mlekarskih zadrug pa se je uspešno uveljavila, dasi ji primanjkuje gnotnih sredstev.

Lani so prejele od članov naše zadrugne 3.057.328 litrov mleka, torej 50% več kot prejšnje leto. Plačale so ga članom povprečno po Din 1.18. Vse mleko so zadrugne vnovčile po povprečni ceni Din 1.45. V svežem stanju so odprodale 1.365.855 litrov mleka po Din 1.56 povprečno, iz ostalega pa so izdelale 78.506 kg sira in 36.241 kg sirovega masla. Sir so odprodale po Din 16.40 povprečno za kg, maslo pa po Din 26.90 povprečno za kg. Prodajne cene so torej nazadovale za okroglih 10%, kljub temu so plačale članom-kmetom le dobrih 5% ceneje.

Živinorejske in pašniške zadrugne so tudi lani poglobile svoje delo. Veliko so k temu pripomogli kmetijski strokovnjaki s sodelovanjem pri ocenjevanju, selekciji, mlečni kontroli in

vodstvu rodovniških knjig. V posameznih posebnih okoliših ustanovljene Zveze, ki zastopajo njih skupne interese, vršijo skupne posle in prireajo licencovanja, razstave in posredujejo nakup oziroma prodajo plemenske živine, se dobro uveljavljajo.

Kmetijsko-strojne in elektrarniške zadrugе se ne razvijajo več tako dobro kakor prejšnja leta, ker je postala za sedanje čase njihova rešija draga. Te zadrugе so imele 3 električne centrale, 18 kombiniranih mlatilnic, 11 slamo-reznic, 19 motorjev za pogon strojev in 45 strojev drugih vrst.

Obrtniške zadrugе so tudi lani nekoliko napredovale, kar pač pomeni, da kriza jasno dokazuje obrtništvu, da je združna samopomoč najboljša pomoč. Nekatere imajo skupne delavnice, večina pa samo nabavlja članom sirovine ali vnovčuje izdelke.

Vodovodne zadrugе so se vse odlično izkazale, novih pa se ne ustanavlja več toliko, ker so za napravo vodovodov potrebna velika gnotna sredstva, katerih pa sedaj ni. Doslej so zgradile 11 vodovodov, 1 je v gradnji, druge pa še zbirajo sredstva.

Vinarske in sadjarske zadrugе lani sicer niso zabeležile napredka, vendar so v kljub težkočam vzdržale obrate.

Zavarovalne zadrugе kažejo, da se bo s časom tudi ta najbolj socialna panoga vendarle razvila tudi na združni podlagi.

Glede ostalih vrst zadrug lahko rečemo, da bodo vzdržale krizo, vidnejšega napredka pa niso mogle zabeležiti.

Delo zveze

Tudi lani so nas najbolj zaposlila vprašanja, kako urediti denarni trg, zaščito zadolženih kmetov in poceniti kredit in denar.

Pomanjkanje gotovine je trajalo vse leto z malo izjemo v jeseni, ko so dolžniki le plačali dobro tretjino obresti. Naša prizadevanja za pomirjenje vlagateljev pa so sproti pobijali zadolženi »inflationisti« v želji, da bi res izsilili inflacijo in tako laže sanirali svoja gospodarstva. Sproti smo informirali merodajne kroge o obupnih razmerah na denarnem in kreditnem trgu, vendar nismo mogli doseči drugega, kakor obljube. Zato ni bilo čudno, če so začeli tudi najboljše zadrugniki in združni funkcionarji obupavati nad našo gospodarsko bodočnostjo. Posebno neugodno je vplivala tudi še vednočasna zaščita zadolženih kmetov, ki so jo mnogi tolmačili tako, da bodo kmetom dolgovi končno le odpisani. Vsaj najhujše nepravilnosti za naše zadrugе pa so vendar bile odstranjene z novo uredbo o zaščiti kmetov.

Kljub obljubi v uredbi o zaščiti kmetov, da bo vlada preskrbela lombardni kredit, vendar doslej še nismo mogli zvedeti, kdaj, kje in po kakšni ceni bo zadrugam na razpolago. Najhujše, kar so naše zadrugе doživlele doslej, je torej to, da je bil njihovim dolžnikom priznan dolgoten moratorij, one same pa so prepuščene upnikom skoraj na milost in nemilost. Skozi vse leto smo proučevali razne možnosti, kako bi nadomestili manjkajočo gotovino. Praktičnega rezultata nismo dosegli, ker je kriza tako težka, da bo končno le morala poseči vmes država tudi s pozitivnimi ukrepi, ki smo jih opetovano predlagali.

Dokazovanje, da je eden glavnih pogojev za ozdravitev razmer, da se poceni tudi denar in kredit, je končno doseglo odmev, čeprav še ne v zadostni meri. S pomočjo uredbe o maksimiranju obrestne mere je uspelo potisniti obrestno mero vsaj nekoliko navzdol. Združništvo je tudi tu prednjačilo, saj je zopet lani znižalo obrestno mero za 1%, pod zakonito obrestno mero.

Tudi lani smo vsestransko ščitili interese zadrug in jih obveščali o novih predpisih in gospodarskih razmerah. Posebno pažnjo smo posvečali pouku, kako naj postopajo, da bodo čim laže prebrodile krizo.

To delo smo vršili z ustnimi konferencami in pojasnili v pisarni, s pismi, okrožnicami, članki v »Združnem vestniku« in osebnimi obiski. Okrožnic smo poslali zadrugam 7; opravljeni zapisnik je dosegel število 10.138.

V zimski združni šoli smo vzdrževali 12 učencev. Na tej šoli je poučeval tudi naš tajnik, in sicer združništvo ter vodstvo pridobitnih zadrug. Poleg tega so naši uradniki priredili številna predavanja o združništvu na raznih kmetijskih in mladinskih tečajih.

Svoje glasilo »Združni vestnik« smo izdajali v istem obsegu kot prejšnja leta.

Končno smo tudi lani izdali stenski združni propagandni koledar, ki je med združniki postal že priljubljen.

Revizije zadrug so lani tako zaposlile naše revizorje, da spričo potrebne večje natančnosti z ozirom na kolebajoče razmere niso mogli pravočasno revidirati vseh zadrug. Prav v teh razmerah se jasno vidi, kako važno je redno in strogo pregledovanje zadrug. Žal, da nam za dovolj pogoste preglede nedostaja sredstev. Zelo moti tudi okoliščina, da revizijski zakon ne nudi ostrejših sankcij, zakaj mnogokje je sebičnost ali nemarnost močnejša kakor čut odgovornosti in pravičnosti. Zlasti nadzorstva mnogih zadrug vse premalo vestno vrše svoje dolžnosti.

Vsek revizij smo izvršili lani 165, in sicer 163 rednih in 2 izredni. Poleg tega smo 122 zadrugam sestavili računске zaključke in uredili knjigovodstvo ter ostalo poslovanje, v kolikor je bilo to potrebno. Revizije smo izvršili na mestu samem, računске zaključke pa deloma tudi v svoji pisarni.

Reči moramo, da vlada v veliki večini zadrug primeren, v mnogih celo vzoren red. To priznanje je treba toliko bolj poudariti, kolikor bolj je delo funkcionarjev naporno; saj leži na njihovih ramah vsa teža krize, vrhu tega pa so izpostavljeni neprestanim šikanam od strani upnikov in popolni pasivnosti mnogih dolžnikov.

Članstvo

Tudi lani se je v okrilju naše organizacije ustanovilo lepo število, in sicer 17 novih zadrug. Zapustili sta naše vrste samo 2 zadrugi. Zmanjkala so jima sredstva za nadaljnje delovanje.

Čisti prirastek znaša torej 15 zadrug.

Posameznih vrst zadrug, smo imeli ob koncu leta: Kreditne zadrugе 150, Nabavljalne in prodajne zadrugе 25, Mlekarske zadrugе 32, Živinorejske in pašne zadrugе 31, Kmetijske strojne zadrugе 18, Elektrarniške zadrugе 23, Obrtne zadrugе 17, Stavbinske in naselbinske zadrugе 21, Vodovodne zadrugе 14, Tiskovne in založniške zadrugе 8, Vinarske in sadjarske zadrugе 5, Zavarovalne zadrugе 6, Osrednje kmetijske zadrugе 3, Raznovrstne zadrugе 14. Skupaj 367.

Denarno poslovanje Zveze

Tudi preteklo leto je bilo eno najbolj neugodnih, saj je bil vse leto pritisk na blagajno zelo velik. Potrebe zadrug so bile take velike, da so morale vse do jeseni samo dvigati naložbe pri Zvezi. Uspelo nam je, da smo izplačali blizu toliko, kolikor so znašale natekle obresti. Likvidnejša sredstva smo namreč izčrpali že prejšnja leta.

Denarni promet je nekoliko napredoval in znašal Din 129.125.742'12, seveda večina v obliki brezgotovinskih nakazil.

Naložbe zadrug pri Zvezi so nekoliko nazadovale in znašajo le s pripisanimi obrestmi vred še Din 23.970.015'20. Vzrok nelikvidnosti naložb je poleg gori navedenega tudi ta, da je skoraj ves ta denar pri zadrugah v obliki kredita, ki pa so same v veliki stiski za gotovino.

Kreditni pa so nekoliko narasli, ker smo večji del svojih naložb spremenili v kredite in tako tudi boljše zavarovali ta denar. Znašali so Din 27.834.436'20. Izterjavati jih vsaj z večjo silo nismo mogli, ker bi s tem ogrožali prizadete

zadrugе v njihovem obstoju, odnosno bi jih prisilili, da bi se poslužile zakonite zaščite.

Vrednostne papirje smo imeli iste prejšnja leta, razen nom. 100.000 invest. posojila, ki smo ga prodali. Bilancirali smo jih po borznih tečajih, ki so močno narasli; znašali so Din 732 tisoč 997'50. Nadaljnje naraščanje tečajev dokazuje, da imamo v papirjih že lepo tiho rezervo, zakaj tečajne »zgube« iz prejšnjih let nam je uspelo vse odpisati.

Hiša je bilancirana za 2% amortizacije nižje in jo izkazuje bilanca z zneskom Din 960.496'—. Njen donos se lani ni znižal, ker nismo več znižali najemnine.

Kredit pri Narodni banki je nekoliko narasel in je znašal ob koncu leta Din 3.365.500'—. Več ga nismo mogli dobiti, ker je banka skozi vse leto krčila kredite. Sicer pa že ta znesek pomeni občutno breme, ker je bil ta kredit zelo drag. Šele letos se je toliko pocenil, da se nam vsaj za silo izplača.

Naložbe so skoraj izginile, ker smo jih prenesli in spremenili v kredite. Koncem leta so znašale še samo Din 105.824'01. Ako že nismo mogli s tem denarjem zadnja leta razpolagati, smo ga tako vsaj večino rešili pred »zaščito«, kar je bila naša dolžnost, saj predstavlja samo blagajniške rezerve zadrug.

Lastno premoženje se je zvišalo za pripis lanskega prebitka, vplačila novih deležev in kurznega dobička. Doseglo je vsoto Din 1 milijon 060.244'46.

Sanacijski fond za zadrugе je s pripisom po sklepu lanskega občnega zbora na podlagi uredbe o zaščiti kreditnih zadrug dosegel lepo vsoto Din 1.341.726'75. Z njimi smo lani sanirali eno malo zadrugo in uporabili v ta namen 23.500 dinarjev, nekatere pa pridejo na vrsto letos.

Dr. Marušičev podporni sklad. V priznanje za velike zasluge ministra g. dr. Dragota Marušiča za naše združništvo sta načelstvo in nadzorstvo povodom njegove 50 letnice ustanovila podporni sklad za onemogle zadrugne uslužbenke in uporabila v ta namen ostanek nekega starega fonda v znesku Din 100.000'—.

Poslovni prebitek je znašal samo Din 30 tisoč 930'80, kar predstavlja tako rekoč minimum z ozirom na uporabljano premoženje, a tudi dokaz, da vodi Zvezo čist združni duh.

Kakor kaže poročilo, je naša organizacija tudi lani napredovala, odnosno ni nazadovala, kot bi bilo pričakovati z ozirom na hudj zastoj v gospodarstvu. Pač dokaz, da smo na pravem potu v boljšo bodočnost. Bojimo se samo, da bodo novi gospodarski in zakonski ukrepi tudi odslej prihajali prepozno.

Poročila nadzorstva

Predsednik nadzorstva Karl Müller je poročal:

Podpisana člana nadzorstva sva po nalogu nadzorstva pregledala vse bilančne postavke, jih primerjala s knjigami in prilogami ter ugotovila, da je računski zaključek pravilno sestavljen.

Dalje sva pregledala jamstvene in druge listine ter se prepričala, da so krediti primerno zavarovani. Prav tako sva ugotovila, da so tudi ostala aktiva gospodarsko in varno upravljana in da se vse poslovanje Zveze vrši po določenih pravilih in po združnih načelih.

V imenu nadzorstva predlagava občnemu zboru

1. da dodeli čisti prebitek rezervnemu zakladu in
2. da podeli načelstvu in nadzorstvu razrešnico.

Občni zbor je soglasno odobril vsa poročila in nato razpravljaj o aktualnih zadevah. Sprejel je tudi vrsto sklepov, ki jih bomo še objavili.

Opozorilo naročnikom!

Vse naročnike, ki dolgujejo na naročnici za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom, da vsak prizadeli vsaj do konca tega meseca svoj zaslanek poravnava. Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo žal primorani nadaljnje pošiljanje »Kmetijskega lista« ustaviti.

Kmetice na asfaltu

Pod tem naslovom se »žena in dom« pritožuje v svoji letošnji aprilski številki nad našimi kmeticami, katere se kar nečejo zdaleč razlikovati od koketnih meščank. »Drugače je v Zagrebu in Beogradu,« pravi, »kjer se nosijo bogati ljudje elegantno po zadnji modi, medtem ko so kmetice, ki prihajajo v mesto, že od pamtiveka v svojih oblekah, kjer prevladuje belo platno z narodno ornamentiko. In pri nas ne opazite več kmetice, ki bi prišla s cokljami v mesto, ko so na primer v Beogradu še vse okoličanke obute v tradicionalne opanke.

Najbolj vidna je ta razlika med mestom in deželom v zgodnjih jutranjih urah, ko meščani še spe. Takrat srečamo skoro same mlekarice, ki so prišle že cele ure daleč, da bodo oddale tistih par litrov mleka, ki jim ga vsak dan ostane.

Bog ve, kaj si mislijo, ko srečavajo na ulicah elegantne gospodične, ki diše po najdražjih pariških vonjavah in se v velikem loku umikajo, ko zagledajo kakšno kmetico, ker se boje, da se ne bi morda kaj umazale...«

Na to predrzno vprašanje odgovarjamo sledeče:

Najvažnejše — kar vsak vzgojitelj tako rad pozablja — pogršamo tudi v tem članku; da je namreč najuspešnejši učitelj **dober zgled**. Slabo bo naletel oni propagator treznosti, ki ga bo izdajal njegov rdeč nos in iz katerega bodo prihajale one arome, ki spominjajo na one značilne okrogle posode, ki jih opevajo nekatere napitnice...

Zato naj »mestne gospodične« — če so pametnejše od podeželank — rajši kar same v praksi poudarjajo lepoto belega platna in pestrost narodne ornamentike. Še manj pa jim bomo zavidali »kolopsanje« po gladkem asfaltu s trepežnimi in ceneniimi lesenimi cokljami. Če bi jih pa pri tem ovirala preneznatna nabavna cena, naj na vsak par uvedejo kako 100-dinarsko takso, ki naj se steka v fond za podpiranje onemoglih podeželanov, od katerih so skoro vsi krvavo potrebni socialne pomoči, in z enim mahom bodo ubile kar dve nadležni muhi...

Dokler nam dobrohotne »meščanke« s svojo prakso ne dokažejo svoje tople ljubezni, bi bilo pač boljše, da se poglobijo v njihov načeti problem, nego da javno vprašujejo, kaj kmetice mislijo »ko srečavajo na ulicah elegantne gospodične, ki diše po najdražjih pariških vonjavah in se v velikem loku umikajo, ko zagledajo kakšno kmetico, ker se boje, da se ne bi morda kaj umazale...«

Dokler namreč »meščanke« ne izpremenijo svojih naziranj, dotlej si pri podobnih srečanjih kmetice pač mislijo: »O prevzetnost napuhnjena, rajši se sramuj, ker zate garamo s celimi družinami po dva osemurnika na dan in te nebogljeno erkljamo z vsemi mogočimi dobrotami — dočim imamo sami le ono, kar tebi ostane! Mesto da si nam hvaležna, pri srečanjih, vihaš nos in se nas v loku ogibaš, kakor da smo kmetje gobavi... Delaš se vzvišeno nad nami, toda prav s tem kažeš vso svojo duševno revščino, ker pravi inteligent je po zdravi človeški pameti le oni, ki s svojo duševno nadpovprečnostjo —

če le ni jalova — oplemenjuje tudi svojo okolico in ne, da jo odbija in tišči v temo! Ti sama bi imela več časa, priti na deželo po živila, da bi s potom zadostila svoji telesni negi, in vsaj površno videla, koliko se za življenje trpi. S tem, da boš hodila na deželo, se boš naužila zdravega jutranjega zraka, si boš prihranila draga letovišča in kopališča. Jaz bi bila iz srca hvaležna, če bi se po mučnem garanju mogla vsaj nekoliko oddahniti ter zadostiti najnujnejši telesni negi. Zato bi kmetice upravičeno sklenile: Niti kapljice mleka in drugih življenskih potrebščin ne prinesemo več v mesto! Mestne

»gospodične« naj le same pridejo ponje, da bodo pri tem vsaj dobile osnovne pojme o žrtvah, ki jih terja naš poklic in sodobne razmere. Pa tudi same sebi naj nalagajo občutne davščine na svoje poučne ekskurzije...!

Navajanje zgoraj označenih zgledov torej zelo značilno označuje miselnost teh malomeščanskih krogov. Žalibog se danes kmetiki živelj ne more več ponašati s pestro in drago narodno nošo in lepimi ornamentami — pač pa si »elegantne gospodične« čedalje laže privoščijo »najdražje pariške vonjave...« Zato je skrajni čas, da pričnejo tudi kmetice razločevati tako tendenciozno čtivo, katero jim priporoča tak način življenja, katerega se niso posluževali niti njihovi pradedje in prababice...

Josip Turk 70 letnik

Te dni praznuje ugledni ljubljanski meščan g. Josip Turk svoj sedemdeseti rojstni dan.

Kot sin priprostih starišev se je povzpел s svojim trudom in s svojo bistrostjo do uglednega mesta, ki ga zavzema danes v javnem življenju. Posebno velike so njegove zasluge za gasilstvo, o čemur priča veliko število odlikovanj iz vseh slovanskih držav. Velike zasluge pa si je pridobil tudi za mesto Ljubljano kot dolgoletni občinski svetovalec in podžupan. Da je vnet sodelavec pri vseh narodnih društvih in človekoljubnih ustanovah, to še bolj dviga njegov ugled.

Možu-poštenjaku čestitamo tudi mi in mu želimo še dolgo vrsto let!

Pravilnik k novi uredbi o kmetijski zaščiti

»Službene novine« z dne 5. t. m. objavljajo pravilnik k novi uredbi o kmetijski zaščiti. Glasilo se:

Čl. 1. V smislu člena 5. uredbe z dne 2. februarja l. 1935. o izmenah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetovalcev z dne 3. avgusta l. 1934. so kmetijske zadruge gospodarske zadruge vseh vrst, ki so osnovane in delujejo po obstoječih zakonih o zadrugah, ki imajo tudi kmete za svoje člane in ki so včlanjene v kakšni zvezi, članici Glavne zadrugne zveze v kraljevini Jugoslaviji, odnosno v banovinski zadrugi za kmetijski kredit, članici Državne zveze zadrug za kmetijski kredit.

Čl. 2. Zadruge iz čl. 1. tega pravilnika bodo dobile plačane svoje terjatve, nastale pred 20. aprilom l. 1932., od svojih dolžnikov kmetov po odplačevalnih načrtih, ki jih bodo za zadruge predpisale njihove zveze, odnosno banovinske zadruge za kmetijski kredit. Te odplačevalne načrte odobrava minister za kmetijstvo kot vrhovno nadzorno oblastvo.

Čl. 3. Zveze in banovinske zadruge morajo v roku enega meseca po uveljavljenju tega pravilnika izdelati in predložiti ministru za kmetijstvo v odobrenje odplačevalne načrte iz čl. 2. tega pravilnika.

Čl. 4. Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem objavljenja v »Službenih novinah«.

Proces proti atentatorjem v Marseille-u

Proces proti obtožencem, ki so zakrivilili gnusni zločin v Marseille-u, se bo v kratkem pričel, a ne v Marseille-u samem, ampak pred poroto v mestecu Aix-en-Provence (reci: Eks-an-provans), kamor so že prepeljali vse spise.

Preokret v Bolgariji

Kakor poročajo iz Sofije, se pripravljajo v Bolgariji važne politične izpremembe. Režim, ki je bil uveden 19. maja pr. l. se sicer v svojem bistvu ne bo izpremenil, pač pa se namerava sedanji vojaški režim umakniti in prepustiti politično vodstvo države zopet civilnim politikom. Izprememba pa se ne bo izvršila takoj, ampak polagoma.

Kmetška mladina

Zaključek deklinškega prosvetno-organizatoričnega tečaja v Ljubljani

V soboto, dne 6. marca se je vršil zaključek prosvetno-organizatoričnega tečaja za dekleta, katerega je priredila Zveza kmetijskih fantov in deklet. Predavanja so bila prav skrbno izbrana in so našim dekletom nudila vse ono, kar mora vedeti vsako kmetijsko dekle, ki se hoče z dejanji uveljaviti v javnem življenju. Predvsem so bila važna predavanja o društvenem poslovanju, ki jih mora vedeti vsaka, ki se udeležuje kot funkcionarka v našem društvu. Dalje so bila v učnem načrtu še sledeča predavanja: tisk, drž. gospodarstvo, zakonodajstvo, trgovina z agrarnimi produkti, kmetijski pokret, združništvo, delovanje ženskih odsekov v naših društvih, kmetijska vzgoja, javno udeleževanje, vedenje in nastop, razna kulturna predavanja, nato še mnogo praktičnih gospodinjskih predavanj, kakor: ročna dela, gospodinjsko računovodstvo, mleko, uporaba in predelava, vkuhanje sadja in konzerviranje, gojenje zelenjave, priprava jedil in serviranje, žena kot gospodinja in mati, in še razna higienška predavanja. Skupno se je vršilo 46 predavanj. Poleg tega so si tečajnice ogledale tudi mestno klavnico, mesno vrtnarijo, tovarno tistenin »Pekatec«, mlekarno, tiskarno, muzej itd. Poleg tega so tečajnice posetile gledališče, dramo in opero ter kino. Tovarišice so bile z vsem zelo zadovoljne in so s tečaja odnesle najlepše spomine.

V soboto zvečer se je vršil lep družabni zaključni večer v Delavskem domu. Tega so se udeležili tudi mnogi predavatelji in drugi naši sodelavci. Vse zbrane je pozdravil tovariš predsednik Ivan Kronovšek, ki se je vsem predavateljem prav lepo zahvalil za sodelovanje in tovari-

šice-tečajnice še zadnjič vzpodbudil k vztrajnemu delovanju, da bodo s svojimi nauki, ki so si jih pridobile v tečaju, znale tudi drugega navdušiti in poučiti. V imenu tečajnic se je zahvalila tov. Cilka Podgoršek prireditelj in predavatelj tečaja. Večer je potekel v največjem zadovoljstvu in pokazal, kako potrebni so taki tečaji in važni tudi zato, da se tovarišice med seboj spoznajo in tako skupaj delujejo, za našo zdravo in pravično kmetijsko stvar!

*

Sv. Lovrenc v Slov. goricah

II. redni občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet v Sv. Lovrencu v Slov. gor. se je vršil dne 19. marca t. l.

Iz poročila društvenih funkcionarjev je bilo razvidno, da je društvo delalo v preteklem letu zelo dobro. Priredili smo dve tekmi — tekma koscev in žanjic, nadalje dve igri — (drama in burka), kmetijsko akademijo, srečolov, štiri kmetijske veselice, nadalje je društvo v tej zimi ustanovilo svojo borno knjižnico s približno 100 knjigami ter priredilo tudi par domačih gospodarskih predavanj. Društvo šteje 30 članov (rednih) in 7 podpornih. Skupaj 37 članov.

Po izčrpnih poročilih starih funkcionarjev se je izvolil sledeči odbor:

Hole Franc, predsednik, Čeh Franc, podpredsednik, Čeh Milica, tajnica, Janžekovič Martin, blagajnik. Odborniki: Brumen Alojz, Veingartner Janez, Šoštarčič Alfred, Veinger Franc. Namestnika: Stebih Franc in Šešerko Franc. Nadzorstvo pa: Ivan Toplak in Breže Ivan, šol. upravitelj.

Kot delegat Pododbora je bil navzoč tov. Cestnik Jurij iz Hajdine, ki je v svojem govoru močno podčrtaval važnost organiziranja kmetijske mladine.

Želel je društvu za bodoče enako dobrih, oziroma še boljših uspehov.

Dravljje

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet je imelo 31. marca t. l. ob 2. uri popoldne v Gasilskem domu svoj II. redni občni zbor. Udeležba je bila zelo številna. Po poročilih funkcionarjev je razvidno, da je društvo v preteklem letu prav dobro delovalo, saj smo imeli tekmo žanjic, več predavanj itd. Zbrane fante in dekleta je pozdra-

vil predsednik društva tov. Lojze Kunovar in obenem tudi govoril o organizaciji in pomenu društva. Po poročilih funkcionarjev je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Lojze Kunovar, podpredsednica Angela Brečeljnik, tajnik Franc Čarman, blagajničarka Rozka Babnik. Občni zbor je zaključil tov. predsednik z besedami, ki so člane vzpodbujale k nadaljnjemu smotrenemu delu.

Grahovo

Dne 17. marca t. l. je imelo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet predavanje: »O zunanje-političnem pregledu Evrope«. Predaval je učitelj tov. Stanko Novljan. Udeležba je bila prav lepa in smo bili s predavanjem zelo zadovoljni.

Ustanovili smo kolesarski odsek, ki šteje 13 članov in nameravamo v kratkem prirediti tudi kolesarsko dirko.

Za velikonočno nedeljo pa pripravljamo uprizoritev igre »Sin«, na katero vabimo tudi druga tovariška društva.

Celje

Ker je nekaj naših društev prijave za prosvetno-organizatorični tečaj Pododbora Zveze v Celju opravilo s tem, da so člani že zaposleni s poljskim delom doma itd., sporočamo, da je omenjeni tečaj, ki je bil določen za 12., 13. in 14. t. m. na kmetijski šoli v Št. Jurju ob j. ž., preložen na poznejši čas.

Prijave, ki so prispale, bomo imeli v evidenci za pozneje, sicer so pa itak tov. društva bila o tem obveščena.

Vihre

Dne 24. februarja smo imeli I. redni občni zbor našega Društva kmetijskih fantov in deklet. Iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je društvo od ustanovitve zelo agilno delovalo. Priredili smo tekmo žanjic, igro »Čevljar baron«, in razna kulturna in gospodarska predavanja. Udeležili smo se tudi vseh prireditev sosednjih društev. Tudi v fantovski prosvetno-organizatorični tečaj Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet v Krškem smo poslali 8 fantov. Končno je bil izvoljen sledeči novi odbor: predsednik Pirc Gregor, podpredsednica Karolina Račič, tajnik Ivan Tomše, blagajnik Lojze Pirc. Lepo uspeli občni zbor je zaključil predsednik tov. Gregor Pirc s pozivom na vztrajno delo.

Agrarna reforma

(Konec.)

V severnih krajih je bilo razlašeno okroglo 300.000 ha in podeljeno na 207.000 agrarnih družin.

V vsej državi je torej reforma obsegla 1.702.685 ha obdelovalne zemlje, katere je zbog agrarne reforme postala svobodna last kmetovalca in s katero se je nadelilo okroglo 600.000 kmetijskih družin, odnosno ako pri plodovitosti našega naroda računamo samo 5 članov na družino, pridemo do imponantnega števila 3.000.000 ljudi, katerim je agrarna reforma rešila existenco ali jim vsaj pripomogla v težki življenjski borbi.

Predno zaključimo ta prikaz agrarne reforme v naši državi je potrebno, da se nekoliko ozremo na okolnosti, ki so spremljale to veliko socialno-ekonomsko akcijo od potečka do najnovjšega časa. V prvi vrsti moramo ponovno poudariti, da je problem agrarne reforme težak že sam po sebi, pri nas pa je bil z ozirom na ogromno raznolikost po posameznih pokrajinah še neprimerno težji. Nadalje moramo in danes tudi moremo priznati, da za reševanje tega problema nismo bili niti malo pripravljeni in da je naša javnost vse premalo pozornosti posvečala temu najvažnejšemu gospodarskemu vprašanju celega naroda po vojni. Krive so tudi nad vse dozolotne politične prilike v prvem deset-

letju po osvoboditvi, kakor je že naglašeno, ker so politične grupe v mnogo primerih izigravale agrarno reformo in se je posluževale kot sredstva politične borbe, niso ji pa nikoli posvečale zaslužene in potrebne pozornosti, dela in razumevanja. Mogoče in skoraj obče so v prvi vrsti krive te prilike, da se je toliko dragocnega časa zamudilo in da smo danes prisiljeni izvajati in likvidirati agrarno reformo ob tako neprijetnih in težkih gospodarskih prilikah, kakor niso bile od postanka naše države. Z ureditvijo naših notranje političnih prilik moglo se je pristopiti tudi h končni ureditvi agrarne reforme, ki se danes vendar kljub vsem peripetijam in težkočam giblje na jasnih in svetlih smernicah manifesta našega pok. kralja, to je, da zemlja pripada onemu, ki jo obdeluje z žulji svojih rok in ki od nje živi.

Ekonomsko značenje agrarne reforme ni še moglo priti do izražaja, ker se je komaj pristopilo k likvidaciji in ker se za to potrebuje po samem karakterju reforme stalno razdobje. Kljub temu pa moremo že danes biti zadovoljni, ako pomislimo, kako bi danes v tej najtežji gospodarski krizi naš siromašni narod stradal, ako bi moral delati in se mučiti pod sedanjnimi okolnostmi na tuji zemlji in ako bi gospodar zemlje pridržal za sebe še ono malo pridelkov, ki mu jih daje zemlja. Ne sme se prezreti, da je dobra četrtina celokupnega števila našega naroda bila deležna dobrot in podpore agrarne reforme in mislimo, da nismo neskromni, ako trdimo, da ni nobena ne gospodarska ne social-

na akcija v tej meri bila v stanju pomagati narodu socialno ekonomski od postanka naše države do danes, kakor je to vendar uspelo agrarni reformi.

Končno se ne sme prevzeti tudi druga za narod in našo mlado državo važna posledica agrarne reforme. Politično osvobojenje naroda je samo eden od onih važnih atributov, kateri so potrebni za pravo svobodo. Res svobodnega, zavednega in ponosnega narodu in državi udanega človeka in državljana moremo ustvariti, ako ga ob politični svobodi osvobodimo tudi socialno in ekonomsko. Agrarna reforma je v njej začrtanih mejah to izpolnila, ona je dosegla, da danes v Jugoslaviji ni ne kmetov ne kolonov, ne čivčij ne slug tujih gospodarjev zemlje da je kmet sam gospodar zemlje, da ne potrebuje od donosa svoje s težkim delom marljivih rok obdelane zemlje plačevati tujemu gospodarju ne desetine ne četrtine ali polovice. On je svoboden gospodar svoje zemlje, ki daje Bogu, kar je božjega in kralju, kar je kraljevega. Z agrarno reformo je bil osvobojen naš poljedelec stoletnega suženjstva in razrešen sramotnih verig, ki so ga oklepale. Za to se ima zahvaliti svoji novi nacionalni državi, ki je po vzoru prejšnje predkumanovske Srbije, tega jugoslovanskega Piemonta, s provedbo agrarne reforme ustvarila pravo in zdravo demokracijo najširših ljudskih plasti na teritoriju cele države. To je tudi prava in edina pot do izgraditve zavesti, da sta narod in država ena nerazdružljiva in nerazrešljiva enota.

M. B.

Zapotok

Na Velikonočni ponedeljek, dne 22. aprila priredi naše Društvo kmetskih fantov in deklet veliko mladinsko zborovanje združeno s tekmo tesačev. Pričetek tekme bo ob 3. uri popoldne. Po končani tekmi se bo vršila velika kmetska veselica s prosto vstopnino. Torej na Velikonočni ponedeljek vsi v Zapotok!

Skaručna

Na Društvo kmetskih fantov in deklet bo imelo svoj I. redni občni zbor dne 14. aprila ob 9. uri popoldne v Vodetovi dvorani v Skaručni.

Letošnji zimski čas je naše društvo izrabilo s tem, da je priredilo: Miklavžev večer za otroke in odrasle, Silvestrov večer, igro »Zaklad« in igro »V Goliških plazovih«. Igre so prav dobro uspele ter so vsi igralci dobro rešili svoje vloge. Obe igri je vodil naš tovariš šol. upr. Gvidon Pahor.

Središče ob Dravi

Dne 10. marca t. l. je imelo naše Društvo kmetskih fantov in deklet ob pol 2. uri popoldne svoj VI. redni občni zbor, na katerem smo izvolili sledeči odbor: tov. Ivan Šavora, predsednik; tov. Franc Sala, podpredsednik; tov. Mirko Plepelec, tajnik; tov. Rudolf Veselko, blagajnik.

Frankolovo

Društvo kmetskih fantov in deklet v Frankolovem je imelo svoj VII. redni občni zbor dne 24. marca in izvolilo sledeči odbor: predsednik tov. Ivan Okrožnik, podpredsednik tov. Bračič Bernard, tajnica tov. Štukelj Vida, blagajnik tov. Ivan Žnidar.

Občni zbor je posetil predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek, ki nam je v lepo zasnovanem govoru dal vzpodbudo za nadaljnje delovanje ter prižgal upanje v lepšo bodočnost.

Vojnik

Novoustanovljeno Društvo kmetskih fantov in deklet Vojnik-okolica je uprizorilo v nedeljo dne 31. marca t. l. v dvorani posojilnice v Vojniku dramo v 5 dejanjih »Domen«. Uspeh drame je bil razmeram primerno prav uspešen in lahko rečemo zadovoljiv.

Zapoge

Društvo kmetskih fantov in deklet v Zapogah se pridno pripravlja, da zopet stopi pred javnost. Za nedeljo dne 14. t. m. ob 4. uri popoldne smo naprosili tovariško društvo v Skaručni, da nam odstopi svoje prostore v namenu, da tam gostujemo z igro »Svet«.

Na to našo veselo in zabavno prireditev vabimo vse prijatelje vesele zabave in kmetsko mladinskega gibanja. Med odmori igra tercet društva Zapoge. Vstopnina bo običajna.

Ljubečna pri Celju

Društvo kmetskih fantov in deklet je imelo dne 17. februarja svoj III. redni občni zbor, ki se je vršil v osnovni šoli in je izvolilo nov odbor. Predsednik Joško Koštomaj, tajnik Franc Orešnik, blagajničarka Mici Naglič. Občni zbor se je izvršil v najlepšem redu in podal novih smernic, po katerih se bo društvo v bodoče gibalo.

Središče ob Dravi

Društvo kmetskih fantov in deklet je imelo v nedeljo, dne 10. marca t. l. svoj VI. redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika tov. Šavora Ivan, za podpredsednika tov. Šala Franc, za tajnika tov. Plepelec Mirko, za blagajnika tov. Veselko Rudolf.

Št. Jurij ob južni železnici

Naše Društvo kmetskih fantov in deklet je izrabilo zimski čas s tem, da je imelo vsako nedeljo poučna predavanja, ki so bila tudi dobro obiskana. Dne 16. in 17. februarja t. l. smo vpriporili krasno uspešo igro »Vrnitev«, ki nam sicer ni prinesla preveč gmotnega uspeha, pač pa mnogo moralnega.

Klobuke v najnovejših barvah in oblikah dobre kakovosti ter razne športne čepice nudi v bogati izbiri po nizkih cenah

MIRKO BOGATAJ
trgovina klobukov in čepic
Ljubljana, Stari trg št. 14
Solidna postrežba — Sprejemajo se popravila

Velik požar na Dravskem polju

V Dobrovcih na Dravskem polju je napravil pretekli torek silen požar sedmim posestnikom ogromno škodo, ki je cenjena več kot 300 tisoč dinarjev.

Goreti je začelo v hiši posestnika Antona Pleterška. Domači so bili vsi na delu na polju, ko so opazili, da doma gori. Gospodar, ki je prihitel prvi domov, je skušal pač še rešiti, kar bi se dalo, toda pri tem delu se je strop sesul nanj, da so ga le s težavo izvlekli iz nevarnosti, da ni zgorel.

Gasilci, ki so prihiteli od vseh strani na pomoč v Dobrovcih, so sicer storili, kar so mogli, toda vsled hudega vetra se je ogenj razširil tudi na sosedna poslopja.

Ogenj je nastal, ker so pri Pleterškovihi pekli doma kruh, pa so se deske, s katerimi je bil dimnik obit, preveč razgrele in vnele. Posestnik Pleteršek ima škode okoli 30.000 Din.

Hiše in gospodarska poslopja pa so pogorela še posestnikom Martinu Jerovšku, Kokolu, Srečku Čolniku, Alojziju Šandi, Martinu Horvatu in Francu Voblu.

Pojasnenje umor

V trgu Marenbergu in okolici je vzbudil veliko pozornost umor urarja Franca Tertineka, ki ga je zločinska roka zadala 31. marca.

Tertinek je bil urar-samouk in je bil kot dober in vesten delavec daleč naokrog znan in priljubljen. Ker ni bil poročen, je stanoval sam v mali hišici. Usodnega dne zvečer so ga še videli sosedje, kako je cepil drva. Ko pa je kasno zvečer stopil v hišo delavec Romar Peter, ki je hotel prositi nekoliko ognja, da si prižge cigareto, je našel Tertineka v sobi ubitega. Romar je takoj obvestil sosedove in pa orožnike v Marenbergu.

Orožniki so morilca kmalu izsledili. Prijeli so nekega Maksa Gašperja iz Šmarja pri Slovenjgradu, ki je svoj zločin tudi že priznal. Tertineka je zgrabil za vrat, ko je bil ta sklonjen nad uro, ki jo je popraviljal, in ga je udaril s kolom po glavi. Z mize je hitro pograbil srebrno uro in 10 dinarjev in pobegnil.

Umorjeni Tertinek je bil skrajno varčen in zato je bil na glas, da ima precej prihrankov. To je bila njegova nesreča.

Dopisi

*

Posnemanja vredno

Na zborovanju učiteljskega društva za mesto Maribor, 5. t. m. sta studenska učitelja, gg. Hren in Vranc obravnavala gospodarstvo in načela najaktualnejši problem — združništvo. Na sogovornikova vprašanja je g. Hren pojasnil bistvo združne gospodarske oblike in nato prešel na enajstorico učiteljskih združnih edinic v Sloveniji (Učit. tiskarna, Samopomoč, 2 Učit. konvikta itd.), ki razpolagajo z lepimi milijoni. Treba da bo razmišljati o čim produktivnejši in socialno koristnejši uporabi teh sredstev. — Pojav obravnavanja gospodarstva od strani izobražencev je novejšega datuma, a toliko bolj hvalevreden in razveseljiv. Še bolj prijetno pa nas preseneča, da je začelo zreti v to smer učiteljsvo, katero je med prvimi, ki deli in pozna usodo našega kmečko-delavskega ljudstva. Razmere že terjajo in bodo nedvomno še bolj terjale, da krenemo na edino pravilno pot združnega gospodarstva, ki je edino poklicano in bo moglo izlečiti težke gospodarske in socialne razmere. Narodu je treba prav te prosvete in za to nalogo mora biti pripravljeno pred vsem učiteljsvo. Nemogoče pa je največje kulturno delo vzgoje in izobrazbe ljudstva o pravem združnem duhu, dokler ni izobraženstvo prepojeno s

tem duhom in ne ve popolnoma jasno, kaj nudi združna ideja poedincem in narodu. Ni končno njegova krivda, vsaj celotno ne, če se v tem pogledu dovolj ne spozna in prepričani smo, da se bo naše delavno učiteljsvo lotilo tudi tega vprašanja.

Iz Škofje Loke

Veliko škodo nam je že naredila Sava in jo še dela, ker izpodkopava zlasti na ostrih ovinkih plodno zemljo in jo odnaša na obeh bregovih. Začela pa je tudi že izpodjedati sipine, tako da preti nevarnost, da bo vas Dol, ki stoji na takih sipinah, lepega dne zdrknila vsa v vodo.

Zato je bil pač skrajni čas, da so se merodajni činitelji odločili začeti z regulacijo Sore. Vsega dela sicer ne bo mogoče izvršiti naenkrat, toda vsaj največje nevarnosti bodo le odstranjene, če odstranijo krivulje in utrdijo bregove vsaj na najbolj nevarnih krajih. Veliko korist pa bodo imeli od teh del tudi brezposelni reveži, ki jih tudi v našem okraju ne manjka.

Sv. Jurij ob Ščavnici

V nedeljo 7. aprila je tukajšnja šolska mladina vsadila v spomin blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in na nastop mladega vladarja Njeg. Vel. kralja Petra II. spominsko lipo pred šolo. Pred vsaditvijo se je vršila slovesna služba božja, nakar se je izvršila slovesna vsaditev. Slavnosti so prisostvovala vsa

lokalna društva, najštevilneje so bili zastopani gasilci, vsi državni uradniki, kakor tudi okoliško prebivalstvo. Po govorih, deklamacijah in vsaditvi je župan g. Sl. Zrnc, kot načelnik krajnega šolskega odbora prevzel lipo v svojo varstvo. Maršalatu dvora je bila tudi odposlana vdanostna brzojavka.

Iz Zagorja

Brezposelnost, ki vlada v našem revirju, se menda nikjer tako hudo ne pozna kakor pri nas, ker drugega dela kakor v rudniku ni mogoče dobiti. Sedaj nas je pa zadel še ta udarec, da so pretekli teden ukinitvi javno kuhinjo, ki je dajala na dan po 400—500 porcij hrane ljudem brezplačno. Zato vse komaj čaka na pričetek obljubljenih javnih del. Brezposelni delavci nimajo sedaj, po ukinitvi javne kuhinje, druge pomoči.

Iz Ptuja

Okolica Ptuja je postala že kar sloveča vsled pogostih požarov. Te dni je gorelo kar na dveh krajih, v Vareji pri posestniku Francu Polancu in pri posestnici Mariji Kranjčević v Firšavcih. Na obeh krajih so pekli kruh, pa so se slabo obiti dimniki vžgali.

Tare nas pa še druga nadloga. Naša okolica redi mnogo perotnine in zato je ta kraj pravi paradiž za tatove perotnine. Zadnje čase je bilo pokradenih okoli 80 kokoši v vrednosti 2000 dinarjev.

Nova nevarna bolezen vinske trte

Kraljevska banska uprava opozarja vinogradnike, da se je pojavila v Dravski banovini nova, doslej še nepoznana bolezen na vinski trti, ki ima svoj sedež v strženu. Odtod ime bolezni: stržena. Bolezen je bila doslej razširjena v Italiji, v Franciji in v zadnjih letih tudi v Avstriji, od koder se je verjetno zanesla k nam. V Jugoslaviji so do sedaj okuženi vinogradi v nekaterih srezih Dunavske banovine, izsledili pa so se tudi posamezni slučaji v Dravski banovini, kar je dokazano, n. pr. za Slov. Konjice. Obstoji pa upravičena bojazen, da se je bolezen razširila tudi v Slovenjgradu, v Slov. Bistrici in Gornji Radgoni, morda pa tudi drugod.

Bolezen povzroča posebna glivica, ki je jako nevarna, ker se nahaja v strženu trte, tako da je vsako zdravljenje nemogoče in se obolelo trsje po sedanjih poskusih sploh ne da zdraviti.

Možna je infekcija:

1. Ako izvira cepič ali podlaga od okuženega trsja;
2. ako pride trta v zemljišče, ki že vsebuje klice te bolezni;
3. pri rezi vinograda zbog prenosa z rezilnim orodjem, ali pri kopi zbog prenašanja bolezni z motiko.

Glavni znak te bolezni je, da ostane stržen pri trtah sicer dobro razvit, vendar pa polagoma porjavi in celo počrni. Tudi mejica (diagrama), ki je pri zdravem trsju v enoletnih poganjkah zelena, počrni in v strženu nastanejo na te mestu razpokline. Kasneje se razpokline širijo in stržen polagoma razpada.

Ostali znaki te bolezni so še:

1. Vinogradi hirajo. Trsje zaostaja v rasti. Poganjki in medlenki pri poganjkah so včasih skrajšani, lubje je razcefrano. Očesa poganjajo nepravilno.

2. Barva listja je bledikasta, po nekod tudi rjavkastordeča, listje pogosto skodrano.

3. Bolezen se vleče neopaženo leta in leta, dokler naenkrat vidno izbruhne v določenih središčih v vinogradu. Trte rodijo malo, ali skoraj nič, cvetje se usiplje.

Da se prepreči širjenje te nevarne bolezni, je potrebno:

1. da se izkrcijo trte, pri katerih se je ugotovila ta bolezen in na mestu sežgo;
2. da se v dvomljivih slučajih pošlje potom občine ali sreskega načelstva trsn material, posamezni okuženi deli ali najbolj cele trte s koreninami vred v zaprti posodi banovinski kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru in istočasno tudi enološki postaji v Vršču v preiskavo. Preiskava in pošiljka je brezplačna in prosta vsakega kolka. O pošiljki naj se radi evidence obvesti tudi kraljevska banska uprava;
3. da se pri krčenju obolelih trsov korenine preveč ne ranijo, ker pridejo sicer klice bolezni v zemljo in povzročajo tam novo okužitev;
4. da se pri rezi sumljivih vinogradov rezilno orodje pogosto razkuži v čistem alkoholu. Paziti je tudi pri kopi, da se trta ne rani in ne prenaša z orodjem klice te bolezni.

Ker se prenaša bolezen stržena zlasti iz okuženih trsnic, bo kraljevska banska uprava v bodoče posvetila vso pažnjo, da se cepljenke iz okuženih krajev ne bodo razpošiljale in bo ves trsn material pred prodajo strogo pregledala in šele nato dovolila prodajo. Vinogradniki naj odklanjajo vse cepljenke, ki niso prvovrstne in dobro zaraščene, ker so ravno slabo zaraščene cepljenke za infekcijo posebno dovzetne.

Pravilo za volno in svilo. To pravilo je zelo važno za vsako ženo, a glasi se: ako hočete imeti dolgo veselje z Vašimi lepimi volnenimi in svilenimi stvarmi, tedaj jih perite v mlačni raztopini Schichtovega Radiona.

Vlom v Hrastniku. V steklaro v Hrastniku so pretekli četrtek vlomili neznan ljudje, navtali železno blagajno in odnesli okoli 10.000 dinarjev.

S plinom se je zastrupila v Ljubljani služkinja Julijana B., ki je služila pri nekem slikarju. V pismu, ki ga je zapustila, pravi, da se čuti v Ljubljani tako osamelo in zapuščeno, da ji ne preostaja drugega kakor smrt. Rojena je bila v Kostrivnici pri Šmarju pri Jelšah.

ZA VELIKO NOČ kupite gotove ženske, moške in otroške obleke, kakor tudi vse žensko in moško perilo po zelo znižanih cenah v tovarni perila in oblek **STERMECKI, CELJE.**

Mešetarija s hranilničnimi knjizicami prav dobro nese, ker se še vedno dobe ljudje, ki verjamejo, da bodo knjizice ali ob vso ali pa ob delno vrednost in jih zato včasih silno poceni prodajajo. To nevednost in neumnost pa izkoriščajo razni prefriganci tudi na nedopusten način, a navadno ne na svoj, ampak na račun bogatih zasebnikov, ki radi veljajo za »ugledne« osebje, skrivaj se pa ne sramujejo niti najbolj umazanih poslov. Nekega takega agenta, ki je pa prav dobro »zaslužil«, je ljubljanska policija te dni prijela in izročila sodišču.

Praznoverne ljudi, ki so si dali te dni prekovati od neke ciganke, je ciganka osleparila in ukradla mnogo zlatnine in dragih dragocenosti. Praznovernežem bi človek škodo skoraj privoščil.

Pol milijona dinarjev je odnesel iz njenega stanovanja neznan ropar bogati stari vdovi Milki Petričevi iz Dervente v Bosni, vdovo pa je umoril. Zločina sumijo nekega brivca, ki je imel svojo brivnico v vdovini hiši.

Požar na Skaručai. V vasi Polju pri Skaručai so pogorela pretekli terek gospodarska poslopja posestniku Gregorju Pustavruhu. Hišo so pa mogli gasilci še rešiti.

Važno za vse kupee. Radi izredno velikega zahtevanja vzorcev poročam vsem onim, ki naročujejo pri meni vzorce, da počakajo 5 do 10 dni, dokler jih druge stranke ne vrnejo. — **STERMECKI, CELJE.**

Skozi stekleno streho je padla v Ljubljani 6 metrov globoko 23 letna služkinja Ana Smrtnikova. Pri padcu se je nevarno poškodovala, da so jo prepeljali v bolnišnico.

Se ni izplačalo! V poštni urad v Koprivnici so te dni vlomili in odnesli iz urada ročno blagajno, ki so jo kasneje na prostem odprli. V blagajni pa niso dobili več kakor 14 Din!

Neko mazačko, ki je bila med mladimi dekleti zelo v slovesu, da zna pomagati, je policija te dni prijela v Šiški v Ljubljani. Na sled so ženski prišli, ker je zaradi njene »pomoči« žena nekega delavca umrla.

Prijete sejske tatice. Orožniki v Litiji so prijeli tri tatice, doma iz okolice Čakovca. Kradle so ljudem denar in blago. Po končani preiskavi bodo ženske izročili ljubljanskemu sodišču.

V ustih je skrila denar 23 letna delavka Ana R. v Mariboru. Bila je osumljena, da je ukradla svoji delodajalki 1000 Din. Med zasliševanjem pa so prišli na to, da je držala v ustih nekaj kovancev.

S kropom se je polila po nogah 3 letna Sonja Bajčeva iz Ljutomera in si nevarno opekla obe nogi. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Zelo nujno in važno. Vse one, ki so vzorce prejeli, prosim, naj hitro pošljejo naročilo, vzorce, katere nujno potrebujem za druge stranke, pa nemudoma vrnejo, zakar se v naprej zahvaljujem. — **STERMECKI, CELJE.**

Aprilski sneg je potrgal v Ljubljani okoli 600 telefonskih in brzojavnih napeljav.

7 let težke ječe zaradi poskušnega umora je dobil 26 letni zavarovalni agent Franc Z., ker je poskušal umoriti nekega svojega sorodnika, katerega je bil prej brez njegove vednosti zavaroval pri dveh zavarovalnicah, da bi sam dobil zavarovalnino. Pred napadalcem se je sorodnik komaj rešil.

Za pospeševanje naše tkaninske (tekstilne) industrije je vlada sklenila, da bo vse tkaninske potrebe za armado in za vse državne ustanove krila z izdelki domače tekstilne industrije, da se na ta način omeji uvoz iz tujine. Gradnja novih tekstilnih tvornic bo zabranjena, da se okrepi že obstoječa tekstilna industrija. Posebno pozornost bo vlada posvečala tudi domači pridelavi lanu in konoplje. Carina na tuje blago pa bo še povišana.

Zaradi svinj se je obesil Josip Kegljevič iz Koprivnice, ki je zadnji čas nakupil precej blaga, a ga ni mogel plačati.

V čelo se je ustrelil 50 letni strojevodja Štefan R. blizu Maribora.

16.000 biblij zgorelo. V newyorškem pristanišču je izbruhnil na parniku »Kenya« požar, ki je med drugim uničil tudi 16.000 izvodov svetega pisma. Knjige so bile namenjene za zamorce v Afriki.

Novice

★

»Pokvarjena gospoda«. V »Jutru« se je neki »ugledni« ljubljanski meščan obregnil ob naš list, češ da po krivici zabavlja nad »pokvarjeno gospodo« v Ljubljani, ker smo povedali da so se nekateri ljubljanski ljudje nedostojno obnašali napram kmetiskim dekletom, ko so se nedavno udeleževale kmetko-prosvetnega tečaja. »Ugledni« meščan trdi, da to ni res, češ da se Ljubljančani vedno napram vsakomur prav vljudno obnašajo itd. Če bi to bilo le res, pa bi bilo vse prav. Ker pa to žalibog ni res, ampak je zlasti mlajši ljubljanski svet prav pošteno podivjan in surov, kar opazujejo kmetje sami lahko vsako nedeljo na deželi, zato svetujemo gospodu »uglednemu meščanu«, naj najprej poskrbi za nekoliko manir za »nadebudno« ljubljansko mladino, pa bomo takoj nehali nastopati proti »pokvarjeni gospodi«. Prej pa ne!

Iz razposajenosti v smrt. Pretekli ponedeljek so našli v Celju prvošolca Ludvika Jelena v njegovi sobici viseti na vrvi. Ko so ga našli, je bil že mrtev. Ker fant ni bil slab učencec in je tudi sicer bil vedno vesel in dobre volje, domnevajo, da si je iz otročje objestnosti zadržnil vrv okoli vratu, pa je hotela nesreča, da ga je dohitela pri tej »šali« smrt.

Nesreča pri nakladanju sadja. Pri nakladanju sadja na kolodvoru v Pesnici je prišel med odbijače vagonov 21 letni delavec Janez Zohar. Revez je med prevozom v bolnišnico umrl.

Umorili in odrli so neki ljudje v gozdu blizu Bosanske krupe kmeta Doniča. Najprej so mu razbili glavo s sekiro, potem so ga pa še odrli.

S ponarejenim 20 dinarskim kovancem je hotela plačati krompir neka posestnica z Zajčjega vrha pri Stopičah. Ko pa je prodajalec denar štel, je opazil, da je kovanec ponarejen.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Razno

*

Nevarni vlomilci obsojeni

Novomeško sodišče je te dni obsodilo 5 članov nevarne vlomilske tolpe, ki jo je vodil Josip Štangelj, na prav občutne kazni.

Ta tolpa je bila pravi strah cele Dolenjske in sosednih hrvaških krajev. Vodja tolpe je imel svoje stalno bivališče v Zagrebu, odkoder je obiskoval sosedne kraje. Eden njegovih pajdašev, Mrvar, je padel v boju z orožniki. Vlomilci so ukradli v teku let na raznih krajih za skoraj četrto milijona dinarjev blaga in denarja.

Vodja tolpe Josip Štangelj je dobil 15 let težke ječe in 5 let prisilne delavnice, drugi pa so dobili po 2-3 leta, ker jim ni bilo mogoče dokazati, da bi bili sodelovali pri vseh vlomih.

*

Najmanjši časopis na svetu

Najmanjši časopis na svetu je brez dvoma list »The Clock on the Mantelpiece« (ura na robu ognjišča). List izhaja v Seffieldu v Angliji. Izhajati je začel meseca novembra l. 1934. Velik je samo 18 centimetrov, tiskan pa je z najdrobnejšimi črkami. List je tednik in prinaša samo pikre in ostre opazke o svetovnih dogodkih. Obsega sicer samo 4 strani, a za te štiri strani vsebine je odgovornih 12 (!) urednikov.

Letos 1. januarja je imel list že 174.400 naročnikov, čeprav velja posamezna številka skoraj 40 dinarjev v našem denarju!

Oglasni del je razdeljen na male prostorčke, ki so 15 milimetrov široki in 38 milimetrov visoki. Oglas na takem prostorčku stane blizu 2000 dinarjev našega denarja.

*

Pameten zakon proti vojnim dobičkarjem

Ameriški senat si je izvolil posebno komisijo, ki proučuje vsa mogoča vprašanja glede bodoče vojne, predvsem pa vprašanje, kako bi se dala bodoča vojna preprečiti.

Po mnenju večine članov te komisije spadajo med največje hujskače razni dobavitelji vojnih potrebščin, ki upajo v slučaju vojne na visoke dobičke. Proti tem ljudem pa je naperila komisija svoj poseben zakonski načrt, ki dovo-

Tudi Vi boste

od veselja objeli pismonošo, ko Vam bo prinesel zavitek od Trgovskega doma Sternecki — ampak preje je treba pisati po nove vzorce svile, volne, cefirja, tiskanine, etamina, modrovine in drugih raznih modernih tkanin za damske, dekliške in otroške obleke. — Cene so zopet zelo znižane, izbira pa je ogromna.

TRGOVSKI · DOM
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje št. 63.

Vzroci in veliki ilustrirani cenik zastoj!

ljuje dobaviteljem samo 6 odstotno obrestovanje od vložene glavnice. Od teh 6 odstotkov dobička pa mora plačati državi polovico nazaj v obliki vojnega davka. Kdor pa »zasluži« več kot 6 odstotkov, ta mora plačati ves dobiček državi nazaj kot vojni davek.

Dalje določa načrt mobilizacijo vseh vojnoindustrijskih podjetnikov, ki bodo morali ravno tako na fronto kakor vsak drugi. Ravnatelj tovarn bodo ostali sicer na svojih mestih, bodo pa dobili vojaške čine in samo tem činom pripadajoče plače, ki pa ne smejo biti višje kot je plača brigadnega generala. Kdor pa s tem ne bo zadovoljen, bo moral na fronto.

*

Hrošči v mumijah

»Mumije« imenujemo telesne ostanke nekdanjih Egipčanov, večinoma kraljev, ki so jih po njihovi smrti namazali z raznimi mazili, da niso strohnili, in jih tako »balzamirane« polagali v njihove grobnice v piramidah.

Veliko število takih »mumij« pa so iz Egipta prepeljali Angleži v London, kjer jih hranijo v ogromnem »britanskem muzeju«. Tu pa so v najnovjšem času opazili, da so se v mumijah zaredili neki doslej popolnoma neznan hrošč, ki mumije razjedajo. Tem hroščem ne vedo niti imena, povzročajo pa učenjakom le veliko skrb, kako bi jih zatrli, ne da bi poškodovali dragocene mumije.

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Nekaj za gospodinje

Čebula — neprebavljiva? O čebuli pravijo, da je le težko prebavljiva ali pa sploh ne. Ker pa je čebula za mnogo jedi, n. pr. za golaž, kar neobhodno potrebna, so se kuharji in tudi zdravniki dolgo trudili, kako bi napravili čebulo prebavljivo. Najnovejši »recept«, kako napraviti čebulo lahko prebavljivo, je sledeči: olupiti čebulo in jo zreži na precej debele rezine. Te rezine daj v krop, da vré dobrih 10 minut. Tako prevrete čebule ni treba več rezati še bolj na drobno, ampak je lahko pražiš na masti ali ju porabiš kakorkoli.

Kako režeš lepo svež kruh? Svež kruh lepo in gladko rezati ni lahko. Prav lahko ga pa režeš tudi v najtanjše kose, če namočiš oster nož za trenotek v krop in ga hitro obrišeš.

Rozine v kolaču. Če pečeš kolač, se rado zgodi, da zlezejo rozine bolj na dno. Če pa rozine nekoliko posiplješ z moko, ostanejo na svojem mestu.

Kolač, ki se prime posode, se ne da vselej lepo ločiti od posode, zlasti ne od kovinske. Če pa postaviš kolač s posodo vred na mokro krpo, se loči kolač prav rad.

»Paniranje« zrezkov. Zrezki vsake vrste dobe prav dober okus, če primešaš drobtinam enako količino parmezana. Rumenjaku pa dodaj žlico dobrega olja. V to položi nekoliko z moko posipane zrezke, potem jih pa potresi z mešanico drobtin in parmezana in peci.

»Belgijski lonci« pravijo sledeči jedi: Svinjske parklje, kos svinjske glave, kos mesnatega špeha in kos koštrunovega mesa daj v lonec in dodeni dovolj zelenjave kakor za juho. To naj se kuha poldrugo uro. Nato dodaj še par olupljenih, na pol prerezanih krompirjev in osminko zeljnate glave. To naj vre, dokler ni vse dovolj mehko.

Po svetu

*

Nedelja — praznik v Turčiji. Doslej so mohamedanci praznovali petek kot svoj dan miru in počitka. Sedaj pa je turška vlada izdala ukaz, da bodi tudi v Turčiji praznik miru — nedelja. To so sklenili zaradi trgovin in bank, da bodo povsod isti delavniki in isti prazniki.

Nemški brivci bi radi videli, da bi možje nosili brade in so se s tozadevno prošnjo že obrnili na ministra Göringa.

Kolikor težja, toliko dražja. Na nekem otoku v Sredozemskem morju, ki je pod vrhovno francosko oblastjo, imajo še danes postavo, da mora mož svojo bodočo ženo kupiti. Cena se ravna po teži: vitka dekleta se dobe že po 4000 dinarjev, dobro rejene ženske so pa tudi po 30 do 40 tisoč dinarjev.

Najboljšo

modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98—99% in najcenejša, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja

Kmetijska družba v Ljubljani

Dober guvernir mora biti angleški poslanec Thomas. Ta je nedavno govoril v parlamentu o veliki umrljivosti mladih mater v Angliji tako ganljivo, da je dobil že naslednjega dne tri ženitne ponudbe!

Največje škofije na svetu. Med največje škofije na svetu spada brez dvoma škofija ob reki Mackenzie v Kanadi, ki obsega skoro 600.000 kvadratnih milj, šteje pa samo 6000 prebivalcev, večinoma Indijancev in Eskimov. Škof ima naslov škof severnega tečajca, ker spada tudi severni tečaj v njegovo območje. Škofijska cerkev je oddaljena 1000 milj od najbližnje železniške postaje. — Nadškof v Britanski Kolumbiji pa upravlja ozemlje, ki je 3 krat tako veliko kakor Velika Britanija.

Hotel za otroke so odprli v Curihu v Švici. Hotel leži sredi velikega vrta. Vsak otrok bo imel svojo sobico. Pohištvo je belo pobarvano, v vsaki sobi pa so na beli barvi pisane pike: rdeče, modre, zelene itd. Pike iste barve kakor sobice imajo tudi otroške obleke.

Za zimsko pomoč so nabrali to zimo v Nemčiji 360 milijonov mark (1 marka = 17 dinarjev). To visoko vsoto so zbrali seveda pod precejšnjim pritiskom, a je vendarle dokaz, kako skrbe v Nemčiji za siromašne rojake.

Nad 12 in pol milijarde dolarjev dolgujejo še evropske države Zedinjenim državam na posojilih, sklenjenih v času svetovne vojne.

Sejmi

15. aprila: v Škocjanu, na Skaručni, Dobrovi, Moravčah, Višnji gori, Poljčanah, St. Janžu pri Sp. Dravogradu, Sv. Peter pod Sv. goro.
16. aprila: v Črnomlju, Smartnu pri Litiji, Dol. Lendavi, Križevcih.
17. aprila: v Kapeli pri Brežicah.
18. aprila: v Kandiji, Šmihelu-Stopiče, Zatični, Sv. Mariji v Jarenini, Slov. goricah, Konjicah, Laškem, Rajhenburgu, Turnišču.
19. aprila: v St. Gothardu.
20. aprila: v Ptuj, pri Sv. Tilnu.

Radio

Program Radio Ljubljane od 14. do 21. aprila.

Nedelja, dne 14. aprila. 7.30: Vpliv krme, podnebja in tal na sposobnost mleka (ing. Sabec Srečko) — 9.10: Versko predavanje (dr. Michael Opeka) — 11.00: Velikonočni običaji.

Ponedeljek, dne 15. aprila. 18.00: Velikonočne črtice (Gustav Strniša) — 19.10: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna).

Torek, dne 16. aprila. 18.20: Higiena kmetkega otroka (Zaje-Boškovičeva) — 19.10: Radijske motnje (Univ. prof. Marij Osana) — 20.00: Volilno in politično poročilo.

Sreda, dne 17. aprila. 18.30: Pogovor s poslušalci.

Četrtek, dne 18. aprila. 18.20: Slovenski velikonočni običaji (Joža Vombergar).

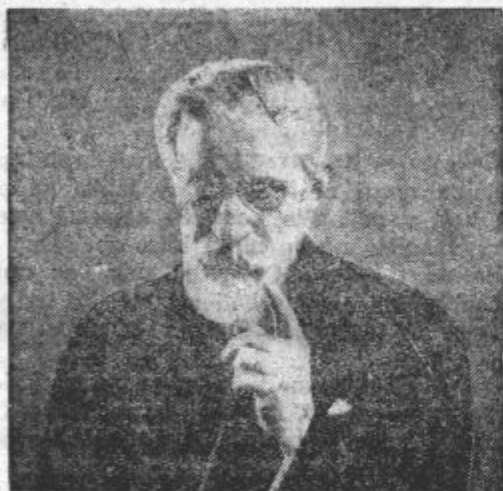
Sobota, dne 20. aprila. 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 372—375
7% investicijsko posojilo	Din 75—76
7% Drž. hipotek. banka	Din 70—73
6% begluške	Din 65—66
4% agrarne	Din 46—48
7% Blair posojilo	Din 67—68
8% Blair posojilo	Din 78—80
Privilegirane agr. banke	Din 260—262

Valute

1 ameriški dolar	Din 43'00
1 nemška marka	Din 17'56
1 švicarski frank	Din 14'25
1 angleški funt	Din 211'—
1 francoski frank	Din 2'90
1 češkoslovaška krona	Din 1'84
1 italijanska lira	Din 3'64

Rg S. 14001 — 35

HERSAN ČAJ

Dr. R. W. Scarrow

ublažuje bolečine pri menstruaciji, preprečuje odebeljenje, deluje dobro pri boleznih želodca, jeter in ledvic. HERSAN se dobiva v vseh lekarnah. Zahtevajte brezplačno brošuro in vzorec pri:

RADIOSAN, ZAGREB, Kovačičeva ulica 2

lajša bolečine pri revmatizmu in protinu, pomaga pri arteriosklerozi in hemoroidih (zlati žili),

EKONOM

r. z. z. o. z.

v Ljubljani

Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloge vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne „Ilovac“, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Posnemalnike,
brzoparilnike,

na obročna odplačila pri

„TEHNA“, LJUBLJANA

Mestni trg 25

Sprejmemo potnike!

Čebulo,

lepo in zdravo
kupujem

Ponudbe z navedbo cene in količine
na FRANC SLAMIČ — LJUBLJANA

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavaj: „Kmetijski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno pošne položnice za nalažanje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso brez prekinjenja obrestovanja. // **POSJILA** daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. // **OSKRBUJE:** Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. **PRESKRBUJE:** Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. // **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavniških od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½, ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: **Din 35.000.000'—**

Rezerve: **Din 1.300.000'—**